

Konsekvensutredning

Statens energimyndighets förslag till författningsändring i
förordning (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	3
2	Rättslig grund	4
3	Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas	5
3.1	Bemyndigande att meddela avgifter	5
3.2	Krav på registrering för nationell mervärdesskatt.....	6
4	Föreslagen åtgärd	6
4.1	Förslag till författningsändringar	7
5	Konsekvenser	11
5.1	Energimyndighetens arbete.....	11
5.2	Kontoinnehavare i unionsregistret	11
5.3	Regeringen	12
5.4	Handeln med utsläppsrätter.....	12
6	Tidpunkt för ikraftträdande och informationsinsatser	12
7	Sammanfattning	13

där

1 Bakgrund och syfte

Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är kontoföringsmyndighet i enlighet med lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser. Detta innebär att myndigheten administrerar den svenska delen av unionsregistret för EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS), i enlighet med Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1122 vad gäller unionsregistrets funktion (registerförordningen). Unionsregistret består av konton med utsläppsrättsenheter. Respektive medlemsstat har en nationell del i unionsregistret dit de nationella aktörerna är knutna. Övriga aktörer med ETS-skyldigheter, som inte har någon nationell hemvist, tilldelas någon utav de nationella delarna av registret att öppna sina konton i. Det gäller främst sjöfartssektorn där internationella rederier med hamnanlöp i EU omfattas.

Unionsregistret och EU ETS har under de senaste åren blivit mer och mer attraktivt som finansiell marknad. I takt med det har unionsregistret växt och utsläppsrätternas värde som finansiella instrument har ökat. EU-kommissionen har med anledning av detta meddelat att IT-säkerheten i unionsregistret är en prioriterad fråga. För Energimyndighetens del har vi noterat en trend mot att fler frivilliga handelskonton öppnas, delvis som en konsekvens av att fler sektorer införs i EU ETS, delvis på grund av andra utvecklingar av systemet. Det har även skett en markant ökning av internationella aktörer som hör av sig till myndigheten och uttrycker intresse av att öppna ett handelskonto i den svenska delen av unionsregistret.

Energimyndigheten föreslår därför en uppdatering av förordning (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser (förordningen), som dels bemyndigar Energimyndigheten att meddela föreskrifter om avgifter för kontoföring av unionsregistret, dels innebär ett krav på registrering för svensk mervärdesskatt för öppning av handelskonto i registret. Syftet med förslaget är att göra det möjligt för myndigheten att anpassa avgifterna utifrån verksamhetens förutsättningar. Ytterligare en effekt som myndigheten vill uppnå är att förhindra risken för att den svenska delen av registret attraherar en oproportionerlig andel internationella aktörer, på grund av att Sverige har förmånligare villkor, för tillträde till och nyttjande av registret, än andra medlemsstater.

Avgifterna som Energimyndigheten tar ut regleras i 7 kap. 8 § förordningen, där ett bestämt belopp meddelas både i fråga om ansökningsavgiften och årsavgiften. Syftet med de svenska avgifterna är enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) avgiftssamrådsformulär¹ att ge full kostnadstäckning för verksamheten med

¹ Ekonomistyrningsverkets samrådsformulär. <https://www.esv.se/rapportering/avgiftssamrad/>

handelskonton. I nuläget täcker avgifterna ungefär en tredjedel av Energimyndighetens kostnader förknippade med verksamheten.

Av registerförordningen framgår att medlemsstaterna har mandat att införa krav på registrering för nationell mervärdesskatt i nationell lagstiftning för tillträde till unionsregistret. De flesta medlemsstater har redan valt att införa ett nationellt lagkrav om registrering för mervärdesskatt. Det innebär att de aktörer som inte kan öppna konton hos de medlemsstater som infört detta krav, i stället söker sig till Sverige. Sverige har i nuläget krav på att minst ett av kontoombuden ska ha sitt säte i Sverige, vilket har visat sig vara lätt att kringgå. Det är dessutom ett förhållandevis lågt krav i jämförelse med kravet om registrering för nationell mervärdesskatt, som de flesta övriga medlemsstater ställer.

2 Rättslig grund

Rätten att avgiftsbelägga konton återfinns i registerförordningen, artikel 81:

Avgifter

1. Den centrala förvaltaren får inte ta ut avgifter av innehavarna av konton i unionsregistret.
2. *De nationella administratörerna får ta ut rimliga avgifter av kontoinnehavare och kontrollörer som de administrerar.*
3. De nationella administratörerna ska inom tio arbetsdagar underrätta den centrala förvaltaren om de avgifter som tas ut och om eventuella ändringar av avgifterna. Den centrala förvaltaren ska anslå avgifterna på en offentlig webbplats.

Artikeln ger Sverige rätt att själva bestämma om, och formerna för hur, konton i den svenska delen av unionsregistret ska avgiftsbeläggas. I artikeln regleras att det är den nationella administratören, det vill säga Energimyndigheten i Sveriges fall, som får ta ut rimliga avgifter för de konton myndigheten administrerar. I svensk lagstiftning regleras regeringens bemyndigande att ta ut avgifter i lagen om vissa utsläpp av växthusgaser:

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för myndigheters kostnader för prövning, *kontoföring* och tillsyn enligt

1. denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,
2. EU-förordningar som har antagits med stöd av utsläppshandelsdirektivet, eller
3. EU:s MRV-förordning och EU-förordningar som har antagits med stöd av den förordningen.

I nuläget regleras avgifterna i 7 kap. 8 § förordningen. Ovanstående författningar påvisar att det finns rättslig grund för att bemyndiga Energimyndigheten att meddela föreskrifter om avgifter.

Av artikel 16 registerförordningen framgår vilka villkor medlemsstaterna får ställa för att en sökande ska få öppna handelskonton i unionsregistret:

Öppnande av handelskonton i unionsregistret

1. Sökanden ska lämna sin ansökan om att öppna ett handelskonto i unionsregistret till den nationella administratören. Sökanden ska lämna de uppgifter som den nationella administratören begär; informationen ska minst omfatta det som anges i bilaga IV.
2. Den nationella administratörens medlemsstat får som villkor för att öppna ett handelskonto kräva att sökanden har permanent adress eller är registrerad i den berörda nationella administratörens medlemsstat.
3. *Den nationella administratörens medlemsstat får som villkor för att öppna ett handelskonto kräva att sökanden är registrerad för mervärdesskatt (moms) i den berörda nationella administratörens medlemsstat.*
4. Den nationella administratören ska inom 20 arbetsdagar från mottagandet av fullständig information enligt punkt 1 i denna artikel och enligt artikel 21 öppna handelskontot i unionsregistret eller informera sökanden om att kontoansökan har avslagits i enlighet med artikel 19.

I svensk lagstiftning regleras regeringens bemyndigande att föreskriva om förfarandet för att öppna ett konto i unionsregistret i lagen om vissa utsläpp av växthusgaser:

- 21 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för att
1. ansöka om att öppna ett konto i unionsregistret, och
 2. registrera ombud, kontrollörer och transaktioner enligt registerförordningen.

3 Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

3.1 Bemyndigande att meddela avgifter

Med anledning av utvecklingen som utsläppshandelssystemet står inför, i form av införandet av nya sektorer och ett växande antal handelskonton, behövs mer flexibilitet i fråga om regleringen av avgifterna. Energimyndigheten menar också

att det är önskvärt att undvika stora höjningar av avgifterna, vilket blir följden om avgifterna revideras med långa intervaller.

Konsekvensen för kontoinnehavare om ingen åtgärd vidtas och avgifterna fortsättningsvis regleras på förordningsnivå, är att eventuella höjningar riskerar att bli sporadiska och mycket kännbara för kontoinnehavarna när de väl genomförs.

För Energimyndigheten skulle konsekvenserna om åtgärder uteblir innebära att avgifterna även fortsatt inte täcker kostnaderna för administrationen av handelskonton. ESV beräknar att underskottet kommer att kumulativt uppgå till - 581 000 SEK år 2025² om avgifterna ligger kvar på nuvarande nivå. Det betyder att Energimyndigheten inte kommer att kunna finansiera verksamheten med de avgiftsbelagda handelskontona. Utan flexibiliteten, som ett bemyndigande att föreskriva om avgifternas storlek ger, förblir det mycket tidskrävande för Energimyndigheten att anpassa avgifterna efter rådande omständigheter. EU ETS står inför stora förändringar kommande år, och om ingen åtgärd genomförs kommer Energimyndighetens underskott att öka i betydligt större omfattning.

3.2 Krav på registrering för nationell mervärdesskatt

Ett lägre krav för kontoöppnande i Sverige jämfört med övriga medlemsstater riskerar att locka oproportionerligt många internationella aktörer att öppna konton i den svenska delen av unionsregistret. Det innebär att Energimyndigheten kan behöva lägga stora resurser på att granska en större mängd aktörer. Internationell dokumentation är mer svårbedömd än svensk dokumentation, vilket innebär att det blir det svårare för Energimyndigheten att verifiera att aktörerna uppfyller säkerhetskraven. Utöver att dokumentationen kräver mer omfattande granskning blir konsekvensen då även att Energimyndigheten måste granska kontonas aktiviteter i unionsregistret.

4 Föreslagen åtgärd

Energimyndigheten menar att en ändring i förordningen som bemyndigar Energimyndigheten att meddela föreskrifter om avgifter, underlättar för myndigheten genom att förenkla processen med att uppdatera avgifterna. Om Energimyndigheten får mandat att meddela föreskrifter om avgifter har myndigheten möjlighet att kontinuerligt säkerställa att avgifterna speglar kostnaderna som är förknippade med handläggningen och administrationen av kontona i registret. Det är förvisso möjligt att uppdatera avgiftsnivåerna genom en förordningsändring, men bidrar inte till den flexibilitet som Energimyndigheten anser är nödvändig.

² Ekonomistyrningsverkets samrådsformulär. <https://www.esv.se/rapportering/avgiftssamrad/>

Att införa ett krav på registrering för mervärdesskatt i Sverige skulle enligt Energimyndigheten uppnå resultatet att enbart en proportionerlig andel handelskonto kommer att öppnas i den svenska delen av unionsregistret. Anledningen till det är att aktörer som inte är registrerade i Sverige inte uppfyller kraven utan får söka sig till den medlemsstat de är registrerade i för att öppna sitt konto. För att kunna ställa detta krav krävs en uppdatering av förordningen.

4.1 Förslag till författningsändringar

För att bemyndiga Energimyndigheten att meddela föreskrifter om avgifter krävs ändringar i förordningen. Det gäller även i fråga om att införa krav på registrering för svensk mervärdesskatt för tillträde till unionsregistret. Ändringen i fråga om avgifterna innebär att de summorna, 3600 kr för ansökningsavgiften och 2000 kr i årsavgiften, som regleras i 7 kap. 8 § förordningen bör tas bort och ersätts med en mer generell text om att Statens energimyndighet får ta ut en ansökningsavgift och en årsavgift för sin verksamhet med kontoföring i unionsregistret. När det gäller kravet om registrering för svensk mervärdesskatt bör det göras ett tillägg i 7 kap. 2 § och 3 § förordningen om att ansökan om att öppna ett handelskonto ska innehålla information om svenskt registreringsnummer för mervärdesskatt. Ett tillägg bör även göras av en ny 1 a § i 11 kap. förordningen som bemyndigar Energimyndigheten att meddela föreskrifter om avgifter. Dessa föreslagna ändringar har stöd i registerförordningen samt i lagen om vissa utsläpp av växthusgaser. Nedan presenteras förslagen till författningsändringar.

7 kap. Unionsregistret:

Nuvarande lydelse

2 § En ansökan om registrering eller om att öppna ett konto i unionsregistret ska vara undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

Minst ett ombud ska vara folkbokförd eller ha säte i Sverige, om ansökan avser att öppna ett handelskonto.

En ansökan får undertecknas och överföras elektroniskt.

Nuvarande lydelse

3 § Om en ansökan inte uppfyller kraven på undertecknande ska Statens energimyndighet förelägga sökanden att avhjälpa bristen. Följs inte föreläggandet ska ansökan inte tas upp till prövning. Ansökan om att öppna ett handelskonto ska inte heller tas upp till prövning om inget ombud är folkbokförd eller har säte i Sverige.

Föreslagen lydelse

2 § En ansökan om registrering eller om att öppna ett konto i unionsregistret ska vara undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

Minst ett ombud ska vara folkbokförd eller ha säte i Sverige, om ansökan avser att öppna ett handelskonto.

Sökanden ska i ansökan uppge ett svenskt registreringsnummer för mervärdesskatt, om ansökan avser att öppna ett handelskonto.

En ansökan får undertecknas och överföras elektroniskt.

Föreslagen lydelse

3 § Om en ansökan inte uppfyller kraven på undertecknande ska Statens energimyndighet förelägga sökanden att avhjälpa bristen. Följs inte föreläggandet ska ansökan inte tas upp till prövning. *Ansökan om att öppna ett handelskonto ska inte heller tas upp till prövning om inget ombud är folkbokförd eller har sitt säte i Sverige, eller om sökanden saknar svenskt registreringsnummer för mervärdesskatt.*

Nuvarande lydelse

8 § För sin verksamhet med kontoföring får Statens energimyndighet för handelskonton ta ut ansökningsavgift med 3 600 kronor och årsavgift med 2 000 kronor.

Ansökningsavgiften ska betalas i förskott av den som ansöker om kontot. Förskottsbetalning är en förutsättning för att ansökan ska prövas. Årsavgiften ska betalas i förskott för varje kalenderår av den som är kontohavare.

Om ett konto stängs återbetalas inte ansökningsavgiften eller årsavgiften.

Föreslagen lydelse

8 § För sin verksamhet med kontoföring i unionsregistret får Statens energimyndighet för handelskonton ta ut en ansökningsavgift *och en årsavgift*.

Ansökningsavgiften ska betalas i förskott av den som ansöker om kontot. Förskottsbetalning är en förutsättning för att ansökan ska prövas. Årsavgiften ska betalas i förskott för varje kalenderår av den som är kontohavare.

Om ett konto stängs återbetalas inte ansökningsavgiften eller årsavgiften.

11 kap. bemyndiganden:

Föreslaget tillägg

1 a § Statens energimyndighet får meddela föreskrifter om avgifter för handelskonton för sin verksamhet med kontoföring av unionsregistret.

5 Konsekvenser

Energimyndigheten bedömer att förslaget får konsekvenser för tre aktörer; regeringen, Energimyndigheten, samt de verksamma aktörerna i unionsregistret eftersom avgifterna i slutändan betalas av dem. Det är också viktigt att ta hänsyn till påverkan på handeln med utsläppsrätter. Nedan beskrivs hur förslaget påverkar samtliga av dessa.

5.1 Energimyndighetens arbete

För Energimyndigheten skulle införandet av krav på registrering för svensk mervärdesskatt för handelskonton sannolikt framgent bidra till att bibehålla en proportionerlig mängd konton i den svenska delen av registret, som inte överbelastar verksamhetens resurser. Dels eftersom antalet internationella aktörer som förmodas söka sig till den svenska delen av registret skulle bli färre, del eftersom antalet konton totalt sätt skulle hållas på en rimlig nivå. Det kommer underlätta Energimyndighetens arbete med att granska ansökningar, vilket i sin tur innebär en besparing av tid och personella resurser.

Om Energimyndigheten på egen hand kan reglera avgifterna för kontoföringen av registret kan verksamheten anpassa intäkterna efter rådande förhållanden samt eftersträva full kostnadstäckning. Att kommunicera avgiftsändringar till aktörerna blir också enklare, eftersom små höjningar av avgifterna är lättare att motivera än sporadiska stora höjningar.

5.2 Kontoinnehavare i unionsregistret

För kontoinnehavarna skulle förslaget innebära att höjningarna av avgifterna i framtiden sannolikt blir mindre men mer konsekventa. Det kommer på längre sikt innebära att det blir något mer kostsamt att inneha ett handelskonto i unionsregistret, men avgifterna kommer vara mer välavvägda än idag och spegla andra medlemsstater avgiftsnivåer bättre. Det är viktigt att kontoinnehavarna kan känna förtroende för Energimyndigheten och i det ligger att de avgifter som myndigheten tar ut är motiverade och rimliga samt att avgiftshöjningarna är måttfulla.

När det gäller kravet på registrering för svensk mervärdesskatt berörs framför allt de aktörer som inte är registrerade för svensk mervärdesskatt idag och som vill ha ett handelskonto i den svenska delen av unionsregistret. Aktörer som är registrerade i andra medlemsstater har möjlighet att öppna sina konton där, medan internationella aktörer som inte är knutna till någon medlemsstat, antingen får söka sig till en medlemsstat utan krav på registrering för nationell mervärdesskatt, eller ansöka om att registreras för mervärdesskatt i Sverige. Det blir i så fall ytterligare en administrativ börda för aktören. Eventuellt kan

utomeuropeiska sjöfartsoperatörer som tilldelats den svenska delen av unionsregistret påverkas, eftersom de till skillnad från andra kontoinnehavare i vår del av registret inte skulle ha möjligheten att öppna handelskonton. Dock har de fortfarande möjlighet att använda sina sjöfartkonton för att bedriva handel.

5.3 Regeringen

För regeringen innebär ett bemyndigande av Energimyndigheten att meddela föreskrifter om avgifterna att uppgiften flyttas från regeringen till Energimyndigheten och stannar på en längre nivå i förvaltningen. Konsekvensen blir därmed att regeringens arbetsbörda minskar.

5.4 Handeln med utsläppsrätter

Det är viktigt att krav på registrering för svensk mervärdesskatt för att öppna handelskonto i unionsregistret inte får negativa konsekvenser för handeln med utsläppsrätter. Med anledning av att målet med detta krav är att framgent hindra att en oproportionerlig mängd konton öppnas i den svenska delen av unionsregistret, gör Energimyndigheten bedömningen att kravet på svensk mervärdesskattregistrering inte kommer att få någon inverkan på den rådande handeln med utsläppsrätter som bedrivs från den svenska delen av unionsregistret. Det är också positivt för handeln att prioritera ökad säkerhet i registret, så att Energimyndighetens resurser kan läggas på rätt saker. Avgifterna bedöms inte ha en avgörande inverkan på handeln med utsläppsrätter, då avgifterna fortfarande bedöms hållas på en relativt låg nivå³.

6 Tidpunkt för ikraftträdande och informationsinsatser

Energimyndigheten har starka indikationer på att intresset för att öppna handelskonton kommer att öka under de kommande åren, på grund av att EU ETS kommer att genomgå flera förändringar. Merparten av dessa förändringar kommer att träda i kraft under 2026, vilket gör att myndigheten bedömer att den största ökningen kommer att ske då. Energimyndighetens ambition är därför att bemyndigandet för myndigheten att meddela föreskrifter om avgifter ska införas den 1 januari 2026.

När det gäller kravet på registrering för svensk mervärdesskatt bör det införas snarast möjligt för att undvika att Energimyndigheten öppnar fler handelskonton som sedan måste stängas samt onödig administration.

³ Relativt i förhållande till priset att bedriva handel med utsläppsrätter, där priset för en utsläppsenhet ligger runt 70€

Informationsinsatser planeras om förslaget att bemyndiga Energimyndigheten att meddela föreskrifter genomförs. Kontoinnehavare i unionsregistret behöver i så fall informeras i god tid om att en höjning av avgiften kommer att ske. Dessa informationsinsatser kommer genomföras via Energimyndighetens etablerade kommunikationskanaler. Kommunikationskanalerna består av nyhetsbrev och riktade utskick, publicering av nyheter på Energimyndighetens hemsida samt informationsträffar. Information på Energimyndighetens hemsida skulle uppdateras, samt den information om avgifter som Kommissionen publicerar på sin hemsida. På så sätt blir såväl existerande kontoinnehavare som potentiella kontoinnehavare informerade och har möjlighet att ställa frågor till myndigheten.

7 Sammanfattning

Energimyndigheten har som kontoföringsmyndighet uppdrag att administrera och handlägga ärenden kopplade till unionsregistret. En del av den verksamheten är tänkt att finansieras helt genom avgifter som tas ut av handelskonton, en typ av konton som är frivilliga och inte kräver ett tillstånd. Avgiftsnivån regleras i förordningen, vilket gör att Energimyndigheten inte kan hålla avgifterna uppdaterade i enlighet med verksamhetens faktiska behov. Den låga avgiftsnivån har lett till ett underskott, som enligt ESV:s beräkningar kommer att fortsätta växa om avgifterna inte höjs. För att göra det lättare att hålla avgifterna uppdaterade föreslår Energimyndigheten att regeringen ska bemyndiga myndigheten att meddela föreskrifter om avgifter, något som kräver en ändring i förordningen men har stöd i registerförordningen på EU-nivå och lagen om vissa utsläpp av växthusgaser.

Det finns ett tydligt behov av att prioritera säkerheten av unionsregistret vilket inkluderar vilka aktörer som får öppna konton. Möjligheten att införa krav på nationell registrering för mervärdesskatt finns i registerförordningen, och många medlemsstater har redan infört kravet i sin nationella lagstiftning. Sverige har ännu inte infört detta krav. Energimyndigheten föreslår därför att det införs ett krav på registrering för mervärdesskatt i förordningen för kontotypen handelskonton. Det skulle innebära att svensk lagstiftning anpassas till lagstiftningen i övriga medlemsstater. Det skulle också underlätta granskningen av aktörer med handelskonton. Risker med att inte införa detta krav är att aktörer från andra medlemsstater och internationella aktörer framgent kommer att söka sig till den svenska delen av unionsregistret på grund av att vi har lägre krav för tillträde till registret och lägre avgifter än andra medlemsstater. Det skulle riskera att medföra en oproportionerlig belastning av Energimyndighetens resurser vid handläggningen av dessa konton. Efter handläggning av internationella sjöfartsaktörer till följd av införandet av sjöfartssektorn i EU ETS kan Energimyndigheten konstatera att handläggningen och granskningen av

internationell dokumentation är tidskrävande och tidvis svårbedömd. Om vi anpassar lagstiftningen till hur det ser ut i de flesta andra medlemsstater, minskar incitament för aktörer från andra medlemsstater att välja det svenska registret.

De konsekvenser Energimyndigheten ser med att bemyndigandet flyttas från förordningen till myndighetens föreskrifter, är att myndigheten kommer att kunna arbeta effektivare med avgiftsreglering för att säkra full kostnadstäckning för arbetet med kontoföring av handelskonton unionsregistret. För regeringen skulle konsekvensen bli att avgiftsfrågan delegeras till Energimyndigheten och regeringens arbetsbörda skulle därmed minska på detta område. För kontoinnehavare skulle förslaget innebära en höjning av avgifterna men på sikt bättre välvägd avgiftsnivåer.

De aktörer som kan komma att drabbas av införandet av krav på registrering för svensk mervärdesskatt är främst aktörer med intresse av att öppna handelskonto i den svenska delen av unionsregistret, men som inte är registrerade för svensk mervärdesskatt. För aktörerna i registret i allmänhet blir konsekvensen förhoppningsvis tillgång till ett säkrare register.

Kontakt

För eventuella frågor angående denna konsekvensutredning eller förslaget på föreskrifter kontakta:

Sofia Inghe-Palmqvist, Energimyndigheten
sofia.inghe-palmqvist@energimyndigheten.se
016-544 23 27